

ERITỌŃỌ NTAK MBỌP IBIBENE

Nehemiah 2:9-20; 4:1-23; 6:1-16

ỌYỌHỌ UKPEP-ŃKPỌ 446

Eke Ikpọ Owo

IKỌ IBUOT: “Da odudu fo nam kpukpru se ubọk fo okutde ndinam koro baba erinam, baba uduak, baba ifiọk, baba mbufiọk miduhe ke obio ekpo emi afo akade do” (Ecclesiastes 9:10).

I Nehemiah ke Jerusalem

- 1 Nehemiah asaña ye owo Persia andikpeme enye, aka ke Jerusalem, Nehemiah 2:9, 10
- 2 Enye asaña ndibe-ndibe ese nte ibibene etiede, Nehemiah 2:11-16
- 3 Etiñ uduak Nehemiah enọ mme Jew, ndien mmọ enọ uñwam ke ofuri esit, Nehemiah 2:17, 18
- 4 Mme ikpọ owo ke mme idut emi akande mmọ ekuk edomo ndibiọñọ utom, edi Nehemiah añwana akan mmọ, Nehemiah 2:19, 20; 4:1-5

II Edibọp Ibibene

- 1 “Koro esit kpukpru owo edude ke utom,” Nehemiah 4:6; 2 Ndidem 10:16
- 2 Mme asua eduk odu ndiñwana ekọñ, Nehemiah 4:7, 8, 10-12; Zechariah 3:1
- 3 Mme Jew ekebọñ akam enyuñ enim mbon-ukpeme emi ekamade ñkpọ-ekọñ, Nehemiah 4:9, 13, 14; 2 Chronicles 18:31; Psalm 55:16-18; Luke 18:1; Ñwed Mbon Ephesus 6:18
- 4 Utom edibọp ke aka iso edi mme anam-utom ekama ñkpọ-utom ke ubọk kiet ye ñkpọ-ekọñ ke ubọk eken, Nehemiah 4:15-23
- 5 Mme asua eda ikpikpu mbuk ye nsu edomo ndikpan utom edibọp ibibene, Nehemiah 6:2, 4-7, 10; Ezra 4:4, 5
- 6 Nehemiah etiñ enyin ọbiọñọ ñkari mme asua onyuñ ọbọñ akam oyom uñwam Abasi, Nehemiah 6:3, 8, 9, 11-14; James 4:7
- 7 Ebọp ibibene ekure ke usen 52 enyuñ eda ukpono enọ Abasi, Nehemiah 6:15, 16; Psalm 118:23; 126:3.

SE EKPEPDE EBAÑA

Nehemiah

Otim odot nnyin ndikpọkọm Abasi mbaña mme uwut-ñkpọ emi inyenede ke Ikọ Abasi ito mme ñwọrọ-nda owo ke mbuọtidem ye uko, oruk owo nte Nehemiah emi nnyin ikpepde ibaña mi. Ekeme ndidi ke Nehemiah ke idem esie akanam iduñke ke Jerusalem. Ekeme ndidọhọ ete ke ete ye eka, me ete ete ye eka eka Nehemiah ekedu ke otu mmọ oro ekemekde nditie ke idak ukara mbon Persia ke ema ekesana mmọ ayak nte mbuot-ekọñ. Edi Nehemiah ama ekpep ndima obio emi Abasi ekemekde ndiyak edidiọñ Esie odu do, onyuñ ana nte edi ke ata ọkpọsọñ udọñ ama odu ke esit esie ndikut nte ke efiak ebọp obio oro.

Ke edikot Ñwed Nehemiah ibuot 5, ufañ 14 sim 19, nnyin imekeme ndidọhọ ite ke Nehemiah ekedi akamba owo inyene. Ke adañemi enye okodude ke Jerusalem enye ikọbọhọ okuk emi ekpede ke ọfiọñ nte andikara, ikonyuñ iyakke mme Jew ekpe okuk udia esie enọ enye. Utu ke oro, kpukpru se enye akabiatde ọhọ idem esie ye mme Jew owo 150 emi ekesidiade ñkpọ ke okpokoro esie, dian ye eke mme isen-owo, eketo ke okuk esie ke isua 12. Mme nti edu-uwem Nehemiah emi esin nnyin itim ima enye edi enye ama enyene mme nti edu-uwem efen eke efọnde ekan oro. Nte ikutde ke ukpep-ñkpọ nnyin, ke ini ikpọ mfina ekedahade eda ndibiọñọ utom oro, enye ama enyene mbuọtidem emi mikemeke ndimem nte ke Abasi eyenọ enye ukeme ndinam utom oro ñkure, enye ama onyuñ enyene uko ke idemesie ndituak nda nnam utom emi, tutu ebọp ibibene emi ema.

Utom Emi Nehemiah Ekenyenede Ndinam

Ke mfɔn-ido, edidem ama ɔnɔ Nehemiah mme n̄wed esɔk mme andikara mme obio eke enye edisañade ke esit ibe, man enye ebe ke ifure, onyuñ ɔnɔ enye mbon-ekɔñ oto ke udim ekɔñ esie ndikpeme enye. Edi mme asua emi Nehemiah ekenyenede ndisobo ema enyene n̄kari ekan nte mbon-ekɔñ Persia ekemedede ndibiɔñɔ.

Ke esimde ke Jerusalem, Nehemiah ama owut mbuɔɔk esie emi otode Abasi ke usuñ ye edu emi enye akasañade ese utom onyuñ ɔfiɔk mme mfina emi ekenade enye ke iso; ye ekpri ibat ndimek owo, enye ama ɔwɔrɔ asañade ke okoneyo ndise nte ibibene etiede. Ti ete Nehemiah ikekwe ibibene emi ikonyuñ ifiɔkke nte enye etiede ke mibɔhɔke se mmɔ emi ekefiakde eka ke Persia ekebukde enɔ enye.

Da se, edieke afo ekemedede, mme ebok-mbio ye n̄wure emi ekedude ke itie emi ibibene ekedude, emi ema ekewuri enyuñ ekabare edi ifum ke n̄kpɔ nte isua 160 emi ekebede. Se ekektude ekedi se ikpɔnɔde owo ekedede mmem-idem, ibɔhɔke oruk owo nte Nehemiah. Ebiet kiet ama odu emi unam emi enye okodorode ke esit mikekemeke ndisaña mbe, edi ke okoneyo ita emi enye asañade ese ema ekebe, esit ikenyekke. Enye ama enyene mbuɔɔk ndimum item esie n̄kama tutu enye anam akpan uduak ɔwɔrɔ ada. Enye ama okot ndien mme Jew, mme oku, ye ikpɔ owo, ye mbɔñ obon ɔtɔ kiet onyuñ asian mmɔ se enye aduakde ndinam. Enye ama otim eneñere etiñ ɔnɔ kpukpru mmɔ nte “ubɔk Abasi ɔkɔfɔnde” ye enye, ye nte edidem n̄ko ɔkɔnɔde uñwam ke utom emi. Esit esie ama adara eti-eti ke ini enye okopde ibɔrɔ emi mme owo emi enɔde ete: “Yak nnyin idaha ke enyɔñ inyuñ idiɔñ.” Ndien mmɔ esɔñɔ ubɔk enam eti utom oro.

Nte Edibɔpde

Ndibɔp ibibene n̄kanare ofuri obio Jerusalem, ndikpi ikpɔ eto ubɔp-ufɔk, ye mme inua-otop eke enade nte ebɔp, ikedighe mmem-mmem utom inɔ owo emi n̄kukure ubɔk-utom esie ekedide ndiduñ ke okure edidem. Iduhe baba ebiet kiet eke ebukde enɔ nnyin ete ke Nehemiah ama edi ɔbɔp-ufɔk, me ndinyene ifiɔk ndibɔp ikpɔ ufɔk, me ndinɔ owo item nte ebɔpde, edi etiñ enɔ nnyin ete ke enye ekedi owo emi ekemehede ke edibɔñ akam ye owo emi ekenyenede mbuɔtidem.

Ke ɔyɔhɔ ibuo ita ke n̄wed Nehemiah, nnyin imokut ite ke Nehemiah akabahare ibibene esin ke ikpehe ke ikpehe ndien enye edeme mmɔ ɔnɔ ufɔk kiet-kiet man utom aka iso usɔp-usɔp. Kpukpru owo ekenyene ndinam utom, koro emi ekedide utom Jehovah. Ema enɔ idem akwa oku ye mme oku eken udeme utom ndinam. Mmɔ ema etɔñɔ ndikɔk ibibene ke itiat ke ebiet emi itiat ukot-ufɔk ama okodu, edi ke ɔtɔ eke ema ekewuri mme itiat ukot-ufɔk, mmɔ ekenyene ndibem iso ntɔñɔ ntak mbɔp mmɔ kaña, edi, yak ekɔm enyene Abasi, mbio oro ema enyene esit ndinam utom.

Mme Ubiɔñɔ

Nte utom oro ekektode Nehemiah edinam ekedide eti utom, edi akpanikɔ ete ke ikenanake ubiɔñɔ. Ke akpanikɔ, ke kpukpru n̄kpɔ eke owo odomode ndinam ke utom ɔbɔñ, nnyin ikut nte Satan etienede edi. Satan edi ata idiɔk asua ofuri eti n̄kpɔ, ndien enye enyene mme ndibe-ndibe isuñ-utom ke isɔñ emi, ediwak ini ke mme akpan itie, man enam kpukpru se mmɔ ekekeme ndibiɔñɔ utom ɔbɔñ.

Mme ubiɔñɔ emi Nehemiah okokutde ekedi ke mbiet mme ada-usuñ, ndusuk, mme andikara, ke mme obio eke ekande Jerusalem ekuk. Mbon idut emi ekedi nsinsi asua ɔnɔ Israel, ndien ke ini ntañ-mfep ye ke ini obio Israel ekedide ndon, edi akpanikɔ ete ke mmɔ ema eda akamba ubak isɔñ emi eduñ man ufene mmɔ eta mbiet do. Ndikut nte ekpemedede Jerusalem ye nte etɔñɔde ntak ebɔp idut emi ekedi akpatre n̄kpɔ emi mbio emi ekpeyomde. Se ikebehede mmɔ ekedi ndiyom ufɔn idem mmɔ. Akpa n̄kpɔ eke mmɔ ekenamde ekedi ndisak nnyuñ nsin utom oro ye nsin-idem mbio oro ke ndek, edi ke ini ekutde ete ke utom oro ke akaka iso okposuk mmɔ enamde oro, esit akabare ayat mmɔ eti-eti, mmɔ enyuñ enam ndibe uduak ndiñwana ye mme Jew. Ediwak mme Jew ekeduñ ke mme n̄kan-n̄kuk obio Jerusalem ndien mmɔ ema efiɔk ebaña odu emi ndien edibuk enɔ Nehemiah.

Nehemiah ikanamke ekikere ibaña usuñ ndikpe emem, me usuñ eke ekpetrede ekɔñ, me ndiduk nduk ye mmɔ oro; edi enye ekebem iso ada n̄kpɔ oro ebine Abasi ke akam. Ndinam se enye okutde ete edi nda-usuñ Abasi, enye onim mbon ukpeme ke utom oro ke uwemeyo ye okoneyo. Kpukpru owo emi ekebuanade ke utom oro ekenyene ndiduñ ke esit obio Jerusalem, man ekeme ndinɔ kiet eken ukpeme; ndien ubak kiet ke otu mmɔ ekenyene ndidaha mkpeme ke adañemi ubak eken enamde utom. Idem mmɔ emi enamde utom ekenyene ndikama n̄kpɔ-ekɔñ ke ubɔk kiet nnyuñ n̄kama n̄kpɔ-utom ke ubɔk eken nnam utom. Mme asua ekeme ndidi ke akwa udim ndiñwana ye mmɔ, ndien mmɔ emi ekedade ekpeme eyekpri akaha nte ekemedede

ndibiñq mmq. Ema enam ekikere ete edieke mme asua edidide ndiñwana, mmq enyene ndifri obukpoñ, ndien mmq eke edude ke ñkañ ibibene eken enyene ndidi ndidiana kiet ññwana ke qto emi ekon eyide.

Ndisoñq Ubok

Nehemiah ama etiñ mme ikq nsqñq-idem emi qnq mmq ete, “Mbufo ekufehe mmq: mbufo eti Qboñ emi okponde, onyuñ enyenede uteñe, ndien eñwana ekon enq ndito-ete mbufo ye ndito-iren mbufo, ye ndito-iban mbufo, ye iban mbufo, ye mme ufok mbufo.” Ndien Nehemiah, ndinam akpanikq nnq ñkañ esie qkqđqđq ete ke imq ye ndito-ete imq, ye ndito-ufok imq, ye mbon-ukpeme emi etienede imq idisioho qfñidem mmimq ke mibqhqke ke ntak ediyeyet. Ndiñ ke usuñ efen, ke ini mmq edinyenede esisit ini ndide idap, mmq idikaha ufok mmq, idinyuñ isioho qfñidem mmq, edi eyede idap ekpere nde utom ye ebiet ñkpq ndik, man utom Qboñ akaka iso.

Iwetke mbuk ibaña nte ke ema eñwana ekon ye ikq Abasi ke ini emi. Mme asua ema ekop ebaña utq mbeñidem emi ndien ekpoñ uduak oro. Edi uduak efen eke mmq ekenyenede, ekedi ndidomo nditap Nehemiah ndinam ediomu ye mmq koro mmq ema etoñq ndisuan nsu-nsu etop ete ke Nehemiah ke otim ñkpq-ekon ke Jerusalem man enye okponim idemesie ke edidem, onyuñ qsqñ ibuoq ye mbio Persia. Mmq ema enyuñ ekpe owo ke Jerusalem man odomo ndisin ndik ke esit Nehemiah, man enye efehe ekedibe ke esit Itie-ukpono Abasi onyuñ esin usuñ abaha idemesie do. Edi Nehemiah ke edibuq idem ye Abasi esie, emen kpukpru ñkpq emi etiene Qboñ ke akam, onyuñ qđqđq ete, “Sqñ mi ubok ndien, O Abasi.” Enye ama qfiq ke akpan ete Abasi ikqđqñke anditiñ ntiñ-nnim ikq abiaña emi, onyuñ qbqđq ete, “Nte owo ntem nte ami ekpefehe? Ndien anie owo ntem nte ami okpoduk ke temple man odu uwem? Ndukke.” Idighe koro Itie-ukpono Abasi emi mikedighe edisana ebiet inq Nehemiah, edi enye okokut ete ke uduak emi ekedi ñkari ndinam enye etre ndise nnyuñ ñkpeme utom oro, emi edinamde esit mbio oro enyek edieke enye edisinde usuñ Itie-ukpono abaha idem man qbqđq.

Ebq Ibibene Ekure

Kpukpru ñkari mme asua oro ekabare ewqđq ikpikpu koro Abasi Enyoñ ekpemedede utom oro onyuñ ekpemedede owo Esie Nehemiah. Mbio oro ema enam utom ke ofuri odudu ikpaha mba, ema enyuñ eneñere etim idem ebaña utom oro, ntre ke ekekure utibe utom oro ke usen 52. Utom emi ama qwqđq ada tutu mme asua efiq ete ke utom emi oto Abasi.

Ndida Nnam Ñkpq Ke Eyo Mfin

Ediwak ukpew-ñkpq edu emi nnyin inyenede ndikpew nto mbuk emi man ida isin ke edu-uwem nnyin mfin. Ke akpa ifet, ke ñkpq ekedede eke eyomde ndinam, enyene nditim ñkut nte ke edi ke uduak Abasi, ñko ke edidiqñ Esie odu ke esit. Ndien nte utom oro, mme ikot Abasi ndinam utom oro, akade iso, nnyin inyene ndikaka iso nyom edidiqñ, nda-usuñ, ye uñwam Abasi. Ke ediwak isua, Moses, okposuk edi ekekotde enye saña-saña enq akwa utom oro, ndida Nditq Israel ñwqđq ke Egypt, okokut ke ediwak ini, ete ke imq inyene ndiduq ke iso Jehovah nyom uñwam, ye item, ye uko.

Ke akpanikq mme ubiqñq enyene nditiene utom ekedede. Edieke utom oro otode uduak obukidem nnyin, Qboñ ke Idemesie eyebiqñq uduak oro. Edi ata akpan ñkpq nnyin ndifiq ete ke se nnyin inamde edi se Qboñ oyomde nnyin inam man oto do ke adaña emi mme ubiqñq edide nnyin ikubiom idem nnyin ikpe ite imqđqđq ikpoñ uduak Qboñ. Utu ke oro, nnyin imekeme ndifiq ite andidiq ke odomo ndibiñq se nnyin inamde ke utom Qboñ. Ke edinam oro qfñ nte qfñ, ke akpanikq andidiq mmqđq ndidomo nditre utom oro. Etetim edqđq ete, “Edieke utom eke afo anamde qnq Qboñ ananade ubiqñq, enye edi utom eke miwqđqke usuñ.” Edi yak ekom enyene Abasi, nnyin imekeme, ke uñwam ye mfñ Esie, ndibiet Nehemiah inyuñ isqñ ida ndinam se Abasi okokotde nnyin ete inam ke utom Qboñ okposuk ofuri mme andidiq ke hell edahade eda ndibiñq.

Ke Obufa Ediomu, Paul, isuñ-utom ada uwem anditiene-Christ odomo ye ediñwana ekon, enye onyuñ qnq nnyin item ete yak nnyin iyq ukut nte eti owo-ekon Jesus Christ. Abasi akpakam anam ediwak mme Nehemiah edaha eda kpa ke idem eyo nnyin emi, eke enyimedede ndikpñqre inyene mmq, akamba itie mmq, ufok mmq, ye ifure uwem mmq nnim, man enam utom Qboñ, ke ebiet eke ñkpq-ndik, ye mfina, ye ediyak idem odude. O, se utibe utip eke anade ebet oruk owo oro ke nsinsi ini!

MME MBUME

- 1 Ibibene ye mme inua-otop emi Nehemiah okokutde eketie didie?
- 2 Nso ke mboñ mme Jew ekenam ebaña uduak Nehemiah?
- 3 Ekebahare utom edibọp ke otu mme Jew didie?
- 4 Ke nso usuñ ke ekeдомо nditre utom edibọp ibibene?
- 5 Nehemiah akanam nso abaña mme ubiọño emi?
- 6 Ekebigi adaña didie ndibọp akwa ibibene emi mma?